

Beleidsplan Begaafdheid

2024-2027

Inhoud

Inleiding	4
1. Doel	5
1.1 Wat willen we bereiken met ons talentenbeleid?	5
1.2 Wat is de doelgroep?	6
1.3 Visie van de school	6
2. Signalering	7
2.1 Signaleren	7
2.2 Signalering groep 1/2	7
2.2.1 Instroom in groep ½	7
2.2.2 Signalering tijdens groep 1/2	7
2.3 Signalering tijdens schoolloopbaan groep 3 t/m 8	8
3. Kerndoelen	9
4. Verrijking	9
4.1 Verdieping	10
4.2 Verbreding	10
4.3 Kleuters met ontwikkelingsvoorsprong	10
4.4 Versnellen	11
5. Klas	11
6. Plusklas	12
6.1 Joeyklas groep 1-2	12
6.2 Joeyklas groep 3-4	13
6.3 Kangoeroeklas 5-8	13
6.5 Communicatie over deelname Joeyklas en Kangoeroeklas	14
7. Eigenaarschap	15
7.1 Werkgroep begaafdheid	15
7.2 HB-specialist/ leerkracht Joeyklas en de Kangoeroeklas	15
7.3 Intern Begeleider	16
7.4 Leerkracht	16
7.5 Managementteam	16
8. Communicatie	16
8.1 Leernetwerk	16
8.2 School	16
8.3 Groepsleerkracht	16

8.4 Leerkracht/ HB-specialist Joey en Kangoeroeklas	17
8.5 Werkgroep begaafdheid.....	17
9. Bijsturen	17
10. Bronvermelding.....	18
11. Bijlage	19
Bijlage 1 Standaard Begaafdheid- Signaleren	19
Bijlage 2 Stroomschema Signalering (hoog)begaafdheid en aanbod.....	22
Bijlage 3 Uitwerking test van Goodenough.....	23
Bijlage 4 Profielen hoogbegaafde leerlingen uitgewerkt.	26
Bijlage 5 Kenmerken meer-en hoogbegaafdheid met indicatoren	35
Bijlage 6 Standaard Doorstroming groep 1-2-3.....	38
Bijlage 7 Doelenlijst	42
Bijlage 8 Gespreksformulier	44

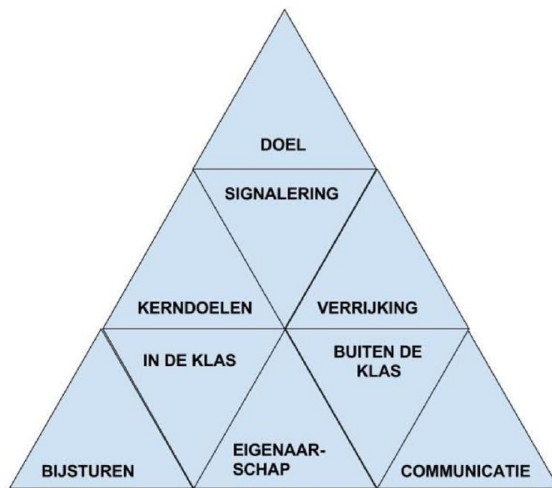
Inleiding

In dit document gaan we nader in op het school specifieke beleid rondom begaafdheid. We verstaan hieronder het aanbod binnen de klas en buiten de klas voor de kinderen die begaafd zijn.

Bij het opstellen van dit school specifieke beleid voor begaafdheid is gebruik gemaakt van de beleidspiramide van Novilo¹. Dit gaat uit van de volgende drie niveaus:

1. Doel (eindresultaat)
2. Beleid (richtlijnen waar we ons aan houden)
3. Uitvoering (hoe ziet dit eruit in de praktijk)

Binnen deze niveaus, worden de volgende elementen ingevuld:

¹ Talentbeleid en klassenmanagement in de praktijk. Handboek voor het vormgeven van talentbeleid op de basisschool. Tijl Koenderink 2015, Venlo.

1. Doel

1.1 Wat willen we bereiken met ons talentenbeleid?

Het doel van ons onderwijs aan (hoog)begaafde kinderen splitsen wij op in de volgende onderdelen;

- Welzijn
Ons streven is dat ieder kind met plezier naar school gaat. Zij krijgen de mogelijkheid om zelfvertrouwen op te bouwen en succeservaringen op te doen.
- Productief
Ieder kind wordt uitgedaagd op zijn of haar niveau. De kinderen die gestagneerd zijn in hun productiviteit, ondersteunen wij vanuit levenshouding, waardoor ook zij weer naar productiviteit kunnen gaan bewegen. De kinderen zijn zich bewust van hun sterke kanten en kunnen deze gericht inzetten.
- Kerndoelen
De (hoog)begaafde kinderen beheersen aan het eind van de basisschool de kerndoelen zoals die beschreven zijn.
- Vaardigheden
Alle kinderen worden ondersteund in het actief aanleren van vaardigheden zoals de executieve functies, leervaardigheden, levensvaardigheden en sociale vaardigheden. Onder deze vaardigheden (Koenderink, 2015) kunnen worden verstaan:

Executieve functies

- Planning
- Organiseren
- Timemanagement
- Werkgeheugen
- Responsinhibitie
- Emotieregulatie
- Volgehouden aandacht
- Taakinitiatie
- Flexibiliteit
- Doelgericht gedrag
- Metacognitie

Levensvaardigheden

- Jezelf in staat stellen om gelukkig in het leven te staan
- Omgaan met ongemakken in het leven
- Gelukkig zijn in ongelukkige omstandigheden
- Fixed mindset en growth mindset
- Leren falen, door de leerkuil leren gaan

Leervaardigheden

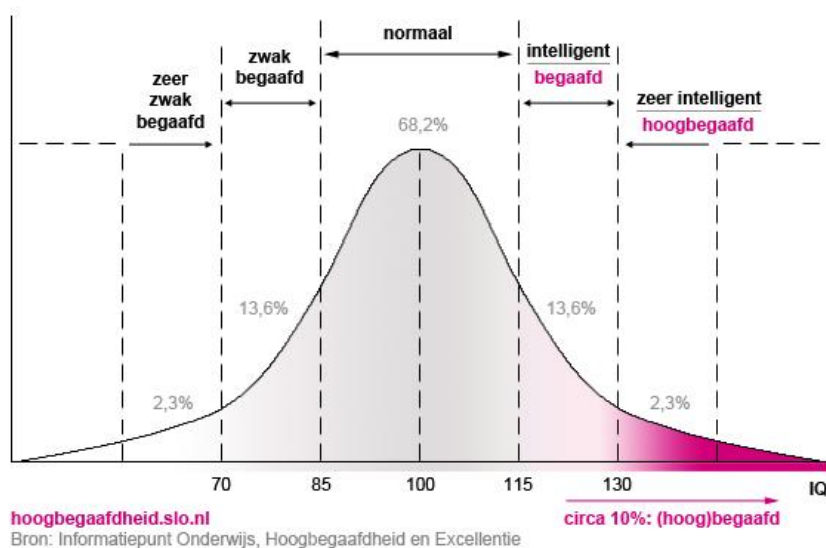
- Leren samenvatten
- Structuur herkennen
- Schema's maken
- Gestructureerd aantekeningen maken
- Leren mindmappen
- Leren opzoeken
- Leren onderzoeken

Sociale vaardigheden

- Samenwerken met anderen
- Anderen vertrouwen
- Privacy van anderen respecteren
- Weerbaar zijn
- Niet in de slachtofferrol kruipen
- Probleemoplossend opereren
- Jezelf kunnen redden

1.2 Wat is de doelgroep?

Met dit beleidsplan richt onze school zich op de leerlingen die in aanmerking komen voor een aangepast leerstofaanbod, omdat de reguliere lesstof hen te weinig uitdaging biedt. We gaan dan uit van (hoog) begaafde kinderen zoals de onderstaande grafiek toont. Dit is de onderverdeling van het IQ onder de bevolking. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat 2,3 % van de bevolking hoogbegaafd is (IQ hoger dan 130) en 13,6 % begaafd (IQ tussen 115 en 130)

1.3 Visie van de school

Op basis van de verschillende theorieën kiezen wij op basisschool De Marke voor het model van Mönks, aangevuld met het model van Jan Kuipers en wordt onze werkdefinitie:

Ons perspectief op hoogbegaafdheid gaat ervan uit dat hoge cognitieve capaciteiten de voorwaarde zijn om van hoogbegaafdheid te kunnen spreken. Echter, hoogbegaafd zijn houdt meer in dan alleen hoog scores op testen of toetsen. Een hoogbegaafde is een snelle, slimme denker die complexe zaken aankan. Hij is gemotiveerd en schept plezier in het creëren. Of het potentieel van een hoogbegaafde tot ontwikkeling komt, hangt af van persoonlijkheids- en omgevingsfactoren.

Voor alle leerlingen geldt dat wij een IQ –test niet noodzakelijk vinden om te bepalen of een kind tot de doelgroep behoort. Op basis van de gegevens uit LOVS, signalering instrument Kindbegrip, oudergesprekken, observaties en ZOOV+ bepalen wij of een leerling tot de doelgroep behoort. Het belangrijkste is dat wij het kind begrijpen en dat er adequaat gehandeld kan worden.

In de kenmerkenlijsten die o.a. gebruikt worden voor de signalering van (hoog) begaafden, zijn de zijnskenmerken van Kieboom opgenomen. In de Joey- en Kangoeroeklas maken wij voor de uitvoering van ons beleid o.a. gebruik van materiaal dat gebaseerd is op de theorie van Sternberg en de taxonomie van Bloom en maken de kinderen de lessenserie van de Werkmap 'Mindset' en 'Lef'. Wij zien beide theorieën als een aan- c.q. invulling van de theorie van Mönks.

2. Signalering

Op De Marke werken wij met standaarden zodat iedere leerkracht over de juiste informatie beschikt en daarnaar kan handelen. In de standaard begaafdheid signaleren (zie bijlage 1) is beschreven hoe wij (hoog)begaafde kinderen signaleren.

2.1 Signaleren

Signaleren kan omschreven worden als: "De kennis en vaardigheid om een bepaalde ontwikkeling op te merken of waar te nemen". Het signaleren van (hoog)begaafde kinderen dient zo vroeg mogelijk te gebeuren. Het vroegtijdig onderkennen, voorkomt problemen als onderpresteren, een negatief zelfbeeld of gedragsproblemen (Van Gerven, 2002).

2.2 Signalering groep 1/2

Bij kinderen in de kleuterleeftijd wordt er nog niet over hoogbegaafdheid gesproken. De ontwikkeling van jonge kinderen verloopt sprongsgewijs, daarom wordt bij kleuters over het algemeen de term 'ontwikkelingsvoorsprong' gebruikt. Bij leerlingen tussen de vier en de zes jaar is een bandbreedte van ontwikkelingsverschillen tot zes maanden heel gewoon. Pas wanneer die bandbreedte groter is, en niet veroorzaakt wordt door een versneld leerstofaanbod, zegt zo'n voorsprong iets over de aanleg van een kind. (Van Gerven, 2013)

2.2.1 Instroom in groep ½

Op onze school krijgen ouders op het moment van plaatsing (ong. een half jaar voordat het kind 4 jaar wordt) een intakeformulier. Op dit formulier staan vragen over de totale ontwikkeling van het kind, maar ook vragen die kunnen duiden op een ontwikkelingsvoorsprong of hoogbegaafdheid. Daarnaast worden kinderen in de eerste schoolweek gevraagd een menstekening te maken op school. Leerkrachten scoren deze volgens de normen van Goodenough (zie bijlage 3). De observaties tijdens het tekenen, het gesprek over de tekening met het kind (motoriek en taalgebruik) en de score van de menstekening worden in Parnassys (leerlingvolgsysteem) genoteerd. Het tekenen van een mens is een element bij het signaleren van een ontwikkelingsvoorsprong. Om een goed beeld van het kind te krijgen, is het van belang het kind goed te observeren in de eerste week en uiteraard ook om met ouders in gesprek te gaan over de ontwikkeling van hun kind. Twee weken na de start van een 4-jarige volgt er een gesprek met ouders. Tijdens dit gesprek worden evt. te nemen acties besproken. Zie hiervoor ook het stroomschema 'Algemene route signaleren en aanbod' in bijlage 2.

Mocht er naar aanleiding van het intakeformulier en/of de beoordeling van de menstekening (volgens de scorelijst van Goodenough), het vermoeden van een ontwikkelingsvoorsprong zijn, dan zal de leerkracht direct aansluiten bij de onderwijsbehoefte van het kind. Dit kan bijvoorbeeld door groep 2 werk aan te bieden, smartgames in te zetten of een leerling bij de Joey groep voor 1/2 aan te laten sluiten. Deze Joey 1/2 groep is voor de kinderen waar we zo goed als zeker van zijn dat ze (hoog)begaafd zijn en daarom nog meer nodig hebben dan uitdaging binnen de groep. Bij deze leerlingen nemen we 1 op 1 de ZOOV+ af, bij een paarse score nemen ze sowieso deel aan de Joey klas, bij blauw kijken we of de uitdaging in de groep voldoende is.

2.2.2 Signalering tijdens groep 1/2

Via de intakeprocedure, observaties van de leerkracht en eventueel de IB-er en het leerlingvolgsysteem KIJK bepalen wij het aanbod van onze leerlingen in groep 1/2. Bij de signalering van een ontwikkelingsvoorsprong maken wij geen gebruik van het DHH, omdat de observaties van de leerkracht, KIJK en de gesprekken met ouders ons voldoende informatie geven. Wanneer een ouder

of leerkracht een ontwikkelingsvoorsprong vermoedt, wordt het stroomschema 'Algemene route signaleren en aanbod' gevolgd (zie bijlage 2).

Bij deze leerlingen nemen we 1 op 1 de ZOOV+ af, bij een paarse score nemen ze so wie so deel aan de Joey klas, bij blauw kijken we of de uitdaging in de groep voldoende is.

Eind groep 2 nemen we de ZOOV+ standaard af bij alle groep 2 leerlingen.

2.3 Signalering tijdens schoolloopbaan groep 3 t/m 8

Signalering vindt plaats onder alle leerlingen. De leerkracht speelt een centrale rol bij de signalering, maar de informatie van ouders is hierbij ook essentieel. Immers een kind kan thuis ander gedrag laten zien dan op school. We nemen ieder jaar vanaf eind groep 2 de ZOOV+ af. Leerlingen die paars scoren gaan sowieso in de Joey/Kangoeroeklas. Kinderen die blauw scoren dagen we in de groepen uit. Mocht dit niet voldoende blijken, kan altijd gesproken worden over deelname aan de Joey/Kangoeroeklas. Scoort een leerling grijs en hebben we toch twijfel, dan wordt in overleg met de IB-er vanaf groep 3 gebruik gemaakt van het signaleringsinstrument Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid (DHH) en van het stroomschema 'Algemene route signaleren en aanbod' (zie bijlage 2). De onderwijsbehoeften van de leerling worden in kaart gebracht en indien nodig wordt het onderwijsprogramma van de leerling aangepast.

Is er een IQ-onderzoek aanwezig, waaruit blijkt dat interventies noodzakelijk zijn op het gebied van (hoog)begaafdheid, zullen deze aanbevelingen zoveel mogelijk gevolgd worden.

Bij de signalering van (hoog)begaafde leerlingen maakt de leerkracht in eerste instantie gebruik van de profielen van Betts en Neihart (zie bijlage 4). Daarnaast kan de leerkracht gebruik maken van de kenmerkenlijst (zie bijlage 5) om vervolgens een koppeling te maken naar de profielen van hoogbegaafden leerlingen (SLO, 2013).

In onderstaande gevallen zien wij aanleiding om het 'stroomschema' 'Algemene route signaleren en aanbod' (zie bijlage 2) in te zetten.

- De leerling behaalt op drie of meerdere vakken een I/I+ score op CITO, Daarnaast scoort de leerling op dezelfde vakken op de methode gebonden toetsen min. 90 % goed en/of
- Ouders en/of leerkracht geven aan dat de leerling meer kan dan uit de resultaten blijkt; zij hebben vermoeden van onderpresteren en/of
- Ouders en/of leerkracht zien kenmerken van begaafdheid. Indien ouders aangeven kenmerken te zien en de leerkracht ziet dit niet op school, vindt er een gesprek tussen hen plaats. Tijdens dit gesprek met ouders worden gerichte vragen gesteld over de signalen die ouders zien, zoals wat zien ouders voor kenmerken, waaraan zij dit zien en er wordt gevraagd naar voorbeelden hiervan. (Denk aan grote leersprongen, vroeg motorisch snel, zelf leren lezen etc)

In alle groepen geldt dat van ieder gesprek dat met ouders wordt gevoerd, de leerkracht een kort verslag maakt en dit in Parnassys zet. Hierin wordt in ieder geval gemeld als een leerling blauw of paars scoort bij de ZOOV+. Ook wordt er besproken bij een grijs score maar toch HB signalen of er wordt overgegaan tot signalering met behulp van het DHH. Indien het DHH wordt ingezet, wordt de uitkomst hiervan door de leerkracht binnen 2 weken mondeling besproken met ouders en genoteerd in Parnassys zowel bij de leerling als in de groepsplannen. Het verslag uit het DHH wordt aan ouders meegegeven, na een gesprek hierover met ouders. In het gespreksverslag leggen we afspraken vast die we nemen na afname DHH.

Bij kinderen waarbij sprake is van specifieke of comorbide problematiek (zoals faalangst, onderpresteren of zwakke executieve functies) of leerproblemen (zoals o.a. dyslexie, dyscalculie, ADHD, Autisme en een disharmonisch ontwikkelingsprofiel) wordt individueel door de IB-er in samenspraak met de leerkracht (en evt. de specialist HB) bekeken of het zinvol is dit kind te laten deelnemen aan de Kangoeroeklas. Door deze problematiek kan het voorkomen dat een kind geen

hoge citoscores laat zien, maar wij en/of ouders wel kenmerken van hoogbegaafdheid herkennen. In deze uitzonderlijke gevallen kan een kind, met lagere scores toch worden toegelaten tot de Kangoeroeklas. Deze leerlingen zullen de ZOOV+ 1 op1 maken om te voorkomen dat ze hinder ondervinden tijdens het maken van de ZOOV+ van omgevingsprikkels.

De toelating tot de Joey en Kangoeroeklas wordt uiteindelijk bepaald door de IB, maar zal altijd gebeuren als een leerling paars scoort bij de ZOOV+. Bij kinderen waarbij sprake is van specifieke of comorbide problematiek wordt de HB-specialist betrokken bij de besluitvorming.

De HB-specialist zorgt dat alle leerkrachten toegang hebben tot de ZOOV+.

De IB'er zorgt dat de groepsleerkracht toegang krijgt tot het DHH. Leerkrachten versturen een uitnodigingslink van de signaleringslijst en/of diagnostiekljst uit het DHH naar ouders. De leerkracht vult de signalerings- en/of diagnostiekljst voor school in. De groepsleerkracht is verantwoordelijk voor de afname van de extra cito's. De IB'er bepaalt, in samenspraak met de leerkracht en de ouders welke kinderen in aanmerking komen voor deelname aan de Joey of Kangoeroeklas. Voordat deelname wordt bevestigd aan ouders wordt bij de HB-specialist gecheckt of er plek is in de Joey of Kangoeroeklas.

Toetreding tot de Joey of Kangoeroeklas kan bij de start van een nieuw thema (soms duurt een thema 8 weken en soms 4 weken). Bij te veel aanmeldingen bepaalt IB evt. i.s.m. de HB-specialist welke leerlingen als eerste kunnen toetreden. De leerlingen die niet op het eerste moment kunnen deelnemen, worden op de wachtlijst geplaatst. Deze wachtlijst wordt bijgehouden door de HB-specialist. De maximale groepsgrootte is 12 leerlingen bij de groepen 5/6/7/8, voor groep 4 is dit 10 leerlingen en voor groep 1/2 is dit 8 leerlingen.

Kinderen die geselecteerd zijn, kunnen 1 uur per week deelnemen aan de Joeyklas/ 2 uur per week deelnemen aan de Kangoeroeklas. Ze vinden plaats in de extra ruimte in het schoolgebouw.

Wij kiezen er vooralsnog voor om alleen kinderen van onze eigen school toe te laten in de Joey en Kangoeroeklas, maar mocht het op een later moment blijken dat er vraag is vanuit andere scholen binnen Anno Nu om leerlingen bij ons te plaatsen, dan zullen wij op dat moment de mogelijkheden bekijken.

3. Kerndoelen

De kerndoelen gelden voor alle leerlingen, ook voor de (hoog)begaafde leerling. Leerlingen die (hoog)begaafd zijn, hebben in de regel minder behoefte aan instructie en aan herhaling- en oefenstof en verder zijn ze in staat leerstof in een hoog tempo te verwerken (Bronkhorst en Drent, 2001). De SLO geeft als richtlijn voor compacten bij (hoog)begaafden leerlingen dat er 50% tot 75 % van de lesstof geschrapt kan worden. Compacten is een voorwaarde om te kunnen verrijken in de vorm van verdiepen en verbreden.

4. Verrijking

Verrijking is onder te verdelen in verdieping, verbreding en versnellen. Verdieping sluit aan op de basisstof en het reguliere curriculum. Verbreding is een uitbreiding van het reguliere curriculum. Versnellen betekent o.a. een groep of deel van een groep overslaan.

4.1 Verdieping

Bij verdiepen gaat de leerling dieper in op de stof van het onderwerp. Hierbij valt te denken aan de inzet van de taxonomie van Bloom (zie figuur 1) om een leerling op een hoger denkniveau uit te dagen. (Koenderink, 2015)

De verdieping in de groepen kan ook in de vorm van plusboeken vanuit de methode.

Figuur 1 Taxonomie van Bloom

4.2 Verbreding

Bij verbreding zoek je de uitdaging op een zij-terrein, bijvoorbeeld een extra vak als Spaans, schaken of vakoverstijgende projecten. Belangrijk hierbij is altijd de leerling plusvaardigheden aan te leren, zoals leren doorzetten, leren verliezen en de leerstrategieën. (Koenderink, 2015) Verrijkingsonderwijs vult de ruimte die ontstaan is door compacten met zinvolle onderwijsactiviteiten die aansluiten op de bredere ontwikkeling van de leerling en die aanzetten tot het leren denken en leren leven (Drent, 2002)

Bij ons op school valt te denken bij verbreding aan: deelname aan de Joeyklas (groep 1-4), Kangoeroeklas (groep 5-8), rekenen uitdaging (via het programma Briljant onderwijs), lessen Spaans (via het programma Languagenut of Briljant onderwijs) of het uitvoeren van een zelfgekozen project.

Bij het aangeboden verrijkingswerk buiten de methode is de groepsleerkracht verantwoordelijk voor de begeleiding en beoordeling van dit werk. Het werk hoort bij het basisaanbod en is daarmee een taak van de leerkracht. De leerkracht ruimt hiervoor tijd in in het rooster. Vanuit de werkdrukgeden is ervoor gekozen om de leerkrachten extra ondersteuning te geven. Deze ondersteuning mag iedere leerkracht vrij inzetten. Het afgelopen schooljaar en dit schooljaar is door de leerkrachten van groep 3 t/m 8 besloten deze ondersteuning in te zetten voor instructie en evaluatie van Briljant onderwijs rekenen buiten de klas, door een andere leerkracht(ondersteuner).

4.3 Kleuters met ontwikkelingsvoorsprong

In de kleutergroepen wordt ieder thema verrijkt met denksleutels. Hierop staat een hogere orde denkvraag (taxonomie van Bloom, zie figuur 1) of -opdracht waarbij de kinderen aangezet worden tot creatief, analytisch en praktisch denken.

Daarnaast wordt er in kleine kring gewerkt met smartgames. Deze spellen lopen op in

moeilijkheidsgraad, zodat een kind een keer tegen zijn of haar grens aanloopt en zo door de leerkuil gaat. De leerkracht besteedt hierbij aandacht aan hoe om te gaan met frustratie, aanleren van groeimindset, doorzetten, goede aanpak/strategie en hulp leren vragen.

Ieder jaar wordt er gewerkt met het 100 dagen rekenproject van Slimme kleuters. Hiermee krijgen kinderen goed inzicht in de getallenlijn en worden opdrachten voor de kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong verrijkt met uitdagende tel- en rekenopdrachten.

Sinds 2021 werken met de materialen uit de map: 'Slimme kleuters en groep 3'. In iedere klas ligt een waaier met daarop uitdagende hogere orde denkvragen bij verschillende materialen. Deze zijn door de leerkrachten deels zelf ontwikkeld en deels komen ze uit de map.

4.4 Versnellen

Onze voorkeur gaat uit naar verrijking binnen de eigen jaargroep. Versnellen, in de vorm van een klas overslaan, gebeurt in uitzonderlijke gevallen. Wanneer een leerling versnelt, blijft ook verrijken belangrijk.

Redenen om deze ingrijpende stap te nemen kunnen zijn:

- De leerprestaties zijn op meerdere vakgebieden uitstekend. Door deze ingreep zal het kind zich beter kunnen ontwikkelen omdat leerstof past bij de competenties van het kind;
- We verwachten dat het kind op sociaal-emotioneel gebied aansluiting zal vinden bij een oudere leeftijdsgroep;
- Het versnellen zal de motivatie van het kind voor leren in stand moeten houden of vergroten.

Aanvullend onderzoek (DHH) moet deze behoefte ondersteunen. Doorslaggevende argumenten in het nemen van de beslissing zijn:

- Leerling moet goed in zijn vel zitten volgens Tijn Koenderink² en de leerling moet goed tot zijn recht komen.
- Motivatie voor leren;
- Aspecten uit het gedrag in de groep.

Naast de bovengenoemde redenen zijn er nog een tweetal overwegingen:

- Het moet organisatorisch verantwoord zijn;
- Eventuele hiaten in de beheerste leerstof moeten opgevangen kunnen worden.

Er kan ook gebruik worden gemaakt van het document 'versnellen zonder drempels'³ Deze versnellingswijzer is ontwikkeld door 'School aan zet'.

Voor de doorstroom van groep 1 en 2 maken wij gebruik van de 'Standaard doorstroming groep 1-2-3' (zie bijlage 6).

5. Klas

Een groot deel van de begeleiding zal in de klas plaatsvinden door de eigen leerkracht. Afhankelijk van de noodzaak en behoefte zal de basisstof compact worden aangeboden en in de vrijgekomen tijd verrijkingsmateriaal worden aangeboden. De SLO geeft als richtlijn voor compacten bij (hoog)begaafden leerlingen dat er 50 tot 75 % van de lesstof geschrapt kan worden. En dat herhalingsstof voor 75%-100% geschrapt kan worden. (slo, sd)

Het aangeboden verrijkingsmateriaal kan verdiepend zijn, vanuit de methode (denk aan plusboeken etc). Dit kan soms begeleid worden door een onderwijsondersteuner die met kleine groepjes werkt en instructie geeft op de uitdaging. Aanvullend verrijkingsmateriaal dat wij aanbieden naast de

² Kenniscollege Novilo door Tijn Koenderink 'Moet ik mijn hoogbegaafde kind laten versnellen? 30 april 2015, gezien februari 2024.

³ [17eaa-versnellingswijzer.pdf \(passendonderwijs-zk.nl\)](#), ontwikkeld door 'scholen aan zet'

methodes is bijvoorbeeld Briljant rekenen en rekentijgers, mogelijk Briljant onderwijs rekenen vanaf sept 2024.

Daarnaast komt er bij de leerlingen die in de Kangoeroeklas zitten ook klaswerk mee. Dit is werk dat in het verlengde ligt van hun project waarbij ze aan hun eigen doelen werken en verbredend werken. Dit mag een uur per week zijn.

Het verrijkingswerk wordt zo veel mogelijk in de klas gemaakt, om de leerkracht de mogelijkheid te geven complimenten en directe feedback te geven op het proces en doel.

Mogelijk volgt er in de toekomst nog een weektaak voor de kinderen die in de Kangoeroeklas zitten. Dit is nog in ontwikkeling.

6. Plusklas

Naast verrijking in de klas kunnen (hoog)begaafde leerlingen bij ons deelnemen aan verschillende plusgroepen. Voor de leerlingen in groep 1-4 hebben de we Joeyklas 1/2 en 3/4. In groep 5 t/m 8 kunnen kinderen deelnemen aan de Kangoeroeklas 5/6/7 en 8. In de eerste helft van groep 8 kunnen kinderen deel gaan nemen aan verschillende masterclasses op het VO. Dit gaat in overleg met de IB en ouders. Daarbij kunnen in uitzonderlijke gevallen ook leerlingen uit groep 7 gebruik maken van de Masterclass van het Nieuwe Eemland.

De verrijkingsgroepen zijn opgezet om tegemoet te komen aan de brede ontwikkeling van de hoogbegaafde leerling en om hen in contact te laten komen met ontwikkelingsgelijken. Dit contact is vooral belangrijk voor (h)erkenning en is noodzakelijk bij het ontwikkelen van een realistisch academisch zelfbeeld.

6.1 Joeyklas groep 1-2

De HB-specialist geeft les aan deze plusgroep. In de Joeyklas zitten de kinderen waarvan we denken dat ze (hoog)begaafd zijn. Ze hebben dus een ontwikkelingsvoorsprong van minimaal 6 maanden. Ze krijgen aanbod om echt uitgedaagd te worden. Zowel te verdiepen als te verbreden zonder methodische stof van groep 3 aan te bieden. Het aanbod bestaat uit plusprojecten vanuit 'Briljant onderwijs', hierbij kan ook gekozen worden om een periode een taal aan te leren. We hebben ook een project van de kleuteruniversiteit over vlaggen, diverse (bouw)opdrachten die een beroep doen op de analytische en creatieve vaardigheden en opdrachten uit de map 'Slimme kleuters'. We maken gebruik van denksleutels en van smartgames.

Deelname aan de Joeyklas 1/2 loopt van onderwijsperiode tot onderwijsperiode. Dit zijn steeds blokken van 10 weken. Een kind kan meerdere periodes deelnemen. Een (hoog)begaafde leerling zal in principe niet uit de Joey groep gaan. Een leerling waarbij de ontwikkelingsvoorsprong minder groot wordt kan mogelijk weer mee gaan doen met de lesstof in de klas en heeft de uitdaging niet meer nodig buiten de groep.

De IB-er beoordeelt in samenspraak met de groepsleerkracht en de HB-specialist die lesgeeft aan de Joey groep of de leerling één of meerdere onderwijsperiodes deelneemt. En we bespreken ook de voortgang naar de Joeyklas 3/4.

De groepsleerkracht maakt een aantekening van deelname op de leerlingenkaart in Parnassys (leerlingvolgsysteem).

Met opmerkingen [LB1]: of zetten we door wat we nu doen?

We gaan vanaf augustus 2024 starten met een logboek in Parnassys. Zodat alle betrokkenen ten alle tijden op de hoogte gehouden kunnen worden en zo kunnen lezen hoe de ontwikkelingen in de Joeyklas verlopen. Dit is ook helpend bij de oudergesprekken die de leerkrachten met de ouders voeren.

6.2 Joeyklas groep 3-4

De HB-specialist geeft les aan deze plusgroep. Aan de hand van een thema worden er activiteiten gedaan die de verschillende manieren van denken stimuleren: verzamelen van kennis, toepassen van kennis, categoriseren/ ordenen, samenvoegen van informatie, beredeneren, eigen oplossingen bedenken. De kinderen moeten meerdere denkstappen zetten en er is (enig) doorzettingsvermogen nodig om de opdrachten te volbrengen. De activiteiten zijn vooral gericht op het analytisch, kritisch en creatief denken (hogere orde denkvragen). Op dit moment wordt gewerkt met Briljant projecten. Binnen Briljant hebben we ook de mogelijkheid om te kiezen voor een taal.

De IB-er beoordeelt in samenspraak met de groepsleerkracht en de HB-specialist die lesgeeft aan de plusklas of de leerling één of meerdere onderwijsperiodes deelneemt. En we bespreken ook de voortgang naar de Kangoeroeklas 5/6/7/8.

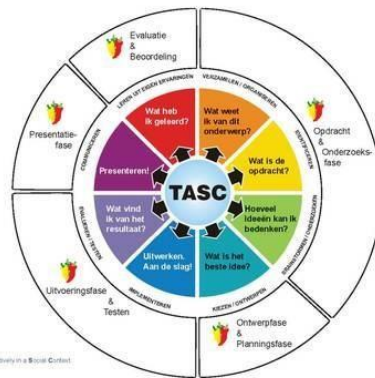
We gaan vanaf augustus 2024 starten met een logboek in Parnassys. Zodat alle betrokkenen ten alle tijden op de hoogte gehouden kunnen worden. En zo kunnen lezen hoe de ontwikkelingen in de Joeyklas verlopen. Dit is ook helpend bij de oudergesprekken die de leerkrachten met de ouders voeren.

Om goed aan te kunnen sluiten bij de onderwijsbehoefte van het individuele kind willen wij dat iedere deelnemer een eigen leerdoel heeft voor in de plusklas. Dit leerdoel wordt door de groepsleerkracht in samenspraak met IB, ouders en talent begeleider opgesteld. Hier kan dan in de Joeyklas en in de normale klas aan gewerkt worden.

6.3 Kangoeroeklas 5-8

De HB-specialist geeft les aan deze plusgroep. Aan de hand van een thema worden er activiteiten gedaan die de verschillende manieren van denken stimuleren: verzamelen van kennis, toepassen van kennis, categoriseren/ ordenen, samenvoegen van informatie, beredeneren, eigen oplossingen bedenken. De kinderen moeten meerdere denkstappen zetten en er is (enig) doorzettingsvermogen nodig om de opdrachten te volbrengen. De activiteiten zijn vooral gericht op het analytisch, kritisch en creatief denken (hogere orde denkvragen). Op dit moment wordt gewerkt met Briljant projecten. Binnen Briljant hebben we ook de mogelijkheid om te kiezen voor een taal.

De activiteiten in de Kangoeroeklas zijn vooral gericht op het oefenen en leren van diverse vaardigheden. We geven aandacht aan o.a. filosoferen, leren de kinderen over het aannemen van een groei mindset met o.a. Fixie en Growie en de leerkuil, komen de executieve vaardigheden aan bod. Daarna starten we met een project vanuit 'Briljant onderwijs' rondom een thema. De projectdoelen worden vastgesteld aan de hand van de 'Doelen en vaardigheden voor ontwikkeling' (DVO) van de SLO. De nadruk bij het project ligt vooral op het proces en op wat de leerling ervan leert of geleerd heeft. Reflectie neemt hierbij een belangrijke plaats in. De kinderen zullen ook per thema een mindmap aanleggen om nieuw geleerde kennis vast te leggen en op deze manier een leerstrategie toe te passen. De opbouw van de projecten is gebaseerd op het TASC-model⁴ (figuur 2) en het model voor ontdekkend en ontwerpend leren. Het model gaat uit van acht opeenvolgende fasen waarbij de ideeën van kinderen worden gestructureerd en omgezet kunnen worden in een tastbaar eindresultaat. Alle activiteiten doen recht aan de specifieke leer- en persoonlijkheidseigenschappen van hoogbegaafden.

Figuur 2 Tasc-Model

Er is veel aandacht voor het leren leren en zelfverantwoordelijk zijn voor het eigen leerproces. Naast algemene leerdoelen per project werken de kinderen ook aan een persoonlijk leerdoel. Voorafgaand aan elk project inventariseert de leerling wat zijn sterke punten en punten van ontwikkeling zijn. Met de leerkracht van de Kangoeroeklas kiest de leerling een van de ontwikkelingspunten en maakt een werkplan om op dit punt te groeien. Een leerling kan zelf een leerdoel aandragen, maar kan ook kiezen uit een leerdoel uit de doelenlijst (zie bijlage 7). Deze doelenlijst wordt eerst door de leerling ingevuld, waarna de leerling samen met ouders een top 3 samenstelt om vervolgens hetzelfde samen met de groepsleerkracht te doen. Uiteindelijk kiest de leerling met de leerkracht van de Kangoeroeklas een punt van ontwikkeling uit. Voor de doelen uit deze lijst hebben wij ons laten leiden door SLO: 'Doelen en vaardigheden voor ontwikkeling' (DVO). Lopende het project komt het persoonlijk leerdoel regelmatig ter sprake en beschrijven kinderen met voorbeelden wat ze moeilijk vinden en wat al lukt. Na elk project reflecteren de kinderen op hun ontwikkeling. Bij de afronding van een project verzamelen de leerlingen hun materialen, feedback van de leerkracht en medeleerlingen en reflecties op hun werk in hun portfolio. Het portfolio is een groeidocument.

6.5 Communicatie over deelname Joeyklas en Kangoeroeklas.

Als een leerling gaat starten in de Joeyklas of Kangoeroeklas krijgt de HB-specialist hiervan een bericht. In overleg spreken we de startdatum af. De groepsleerkracht meldt de startdatum bij ouders. De kinderen van de Kangoeroeklas voeren twee keer per jaar voortgangsgesprekken met hun ouders en de HB-specialist. In deze gesprekken evalueren we de voorbije periode en stellen we persoonlijke leerdoelen/aandachtspunten op voor in de klas en de Kangoeroeklas. We maken een notitie van dit gesprek in Parnassys.

⁴ Tasc model, huidige vorm is in 2000 ontwikkeld door Belle Wallace, [TASC-model - uitleg en gebruik \(wijleren.nl\)](http://www.wijleren.nl)

Tweemaal per schooljaar ontvangen de leerlingen van de Kangoeroeklas in het reguliere rapport een verslag met betrekking tot het functioneren in de Kangoeroeklas. Deze geven de leerlingen zelf vorm en de HB-specialist zal dit aanvullen.

We werken sinds maart 2024 met een logboek in Parnassys. Zodat alle betrokkenen ten alle tijden op de hoogte gehouden kunnen worden van de ontwikkelingen in de kangoeroeklas en van het leerdoel. Dit is ook helpend bij de oudergesprekken die de leerkrachten met de ouders voeren.

Leerkrachten weten zo aan welk leerdoel de leerling werkt en kunnen de leerling ook in de groep hierop coachen.

Vanuit de Kangoeroeklas krijgen de leerlingen wekelijks klaswerk/opdrachten mee waaraan zij in hun eigen groep maximaal 1 uur werken. De opdracht wordt genoteerd in een agenda en in hun klaswerkmap, zodat de leerkracht inzicht heeft in de te maken opdrachten. (Mogelijk volgt hier een weektaak vanaf augustus 2024) De groepsleerkracht maakt voor de kinderen inzichtelijk op welke momenten er ruimte is om aan het werk uit de Kangoeroeklas te werken. Die ruimte in het programma ontstaat door in de reguliere lesstof te schrappen zoals eerder beschreven.

De HB-specialist beschrijft in het groepsplan van de Joey en Kangoeroeklas de algemene leerdoelen. Dit groepsplan wordt aan het einde van het jaar in Parnassys gezet.

7. Eigenaarschap

Hieronder verstaan we de taakverdeling, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de werkgroep begaafdheid, HB-specialist, IB, leerkrachten en directie.

7.1 Werkgroep begaafdheid

- Verantwoordelijk voor (tijdige) uitvoering doelstellingen beleidsplan
- Evalueren en evt. bijstellen doelstellingen beleidsplan
- Materialen bij leerkrachten onder aandacht brengen
- Kennis van (hoog)begaafdheid up-to-date hebben/houden
- Bij voorkeur uit iedere bouw 1 leerkracht, meerdere jaren deelnemen aan werkgroep en is aanspreekpunt voor team.

7.2 HB-specialist/ leerkracht Joeyklas en de Kangoeroeklas

- Coördinator werkgroep (hoog)begaafdheid
- Theoretische kennis van (hoog)begaafdheid up-to-date hebben/houden
- Kent pedagogische en didactische behoeften (hoog)begaafde leerlingen
- Stelt programma Joey en Kangoeroeklas samen
- Begeleider/coach leerproces Joey en Kangoeroeklas
- Beoordelen/evalueren kind in Joey en Kangoeroeklas
- Stelt samen met leerling leerdoelen op voor in de Joey en Kangoeroeklas en evalueert deze met leerling
- Heeft twee keer per jaar een oudergesprek met ouders (en groepsleerkracht) van leerlingen Kangoeroeklas
- Opstellen beleidsplan begaafdheid
- Organiseren jaarlijkse W4Kangoeroewedstrijd en deelnemers (voor)selecteren

7.3 Intern Begeleider

- Activiteiten m.b.t. signaleren inplannen in signaleringsrooster
- Advies geven over interpretatie gegevens
- Verantwoordelijk procedure rondom versnellen
- Advies geven aan leerkracht over in te zetten materialen
- Advies geven aan leerkracht over pedagogisch/didactische aanpak
- Leiden van oudergesprek indien IB-er erbij aanwezig is
- Administratie en beoordelen/interpreteren gegevens DHH /ZOOV+
- Verantwoordelijk procedure toelating Joey en kangoeroeklas, verrijgings- en projectgroep en deelname Languagenut (vreemde taal)

7.4 Leerkracht

- Signaleren
- ZOOV+ afname in april
- Mogelijk Invullen leerkrachtlijst DHH en doortoetsen
- Compacten basisstof
- Differentiëren lesstof
- In samenspraak met leerling bepalen leerdoelen
- Begeleiden leerling bij verrijkende lesstof
- Informeren IB-er over leerling
- Bij elkaar houden materialen van jaargroep

7.5 Managementteam

- Eindverantwoordelijk uitvoering beleidsplan
- Formatie leerkracht Joey en Kangoeroeklas
- Budget vaststellen en bewaken
- Overzicht gehele beleid

8. Communicatie

Er zijn veel betrokkenen bij het proces van (hoog)begaafde kinderen. Het leernetwerk (alle HB-specialisten van ons bestuur), IB, de begaafdheid werkgroep, leerkrachten en ouders.

8.1 Leernetwerk

Het leernetwerk is een vraagbaak voor ons als collega's, maar er vindt ook kennisoverdracht plaats.

8.2 School

School deelt het beleidsplan begaafdheid op de website. In de schoolgids wordt ook gecommuniceerd over het beleid t.a.v. (hoog)begaafde kinderen. Zo komen alle ouders in contact met deze informatie.

8.3 Groepsleerkracht

Ouders zullen voornamelijk contact hebben met de groepsleerkracht. Vermoedt de groepsleerkracht een ontwikkelingsvoorsprong, dat wordt dit in deze bewoording met ouders besproken en daarna met IB. Zodra we uitslag hebben van bijvoorbeeld door ZOOV+ of het DHH of een plan hebben hoe

nu verder, dan is IB bij dit gesprek aanwezig.

Komt het kind in de Joey of Kangoeroeklas, dan deelt de leerkracht dit mee aan ouders en verzorgers.

8.4 Leerkracht/ HB-specialist Joey en Kangoeroeklas

De leerkracht van de Kangoeroeklas heeft twee keer per jaar een gesprek met de kinderen uit de Kangoeroeklas en hun ouders. Hierin bespreken we de persoonlijke doelen, de voortgang, de ontwikkeling, nieuwe inzichten en verbeterpunten. Kinderen bereiden dit gesprek voor middels een formulier. (zie bijlage 8) Ouders worden van relevante informatie op de hoogte gehouden via Parro (oudercommunicatie app). Als het nodig is dat de HB-specialist aansluit bij een oudergesprek tussen ouders en groepsleerkracht dan is dit mogelijk.

Bij elk rapport (winter en zomer rapport) krijgen de Kangoeroe leerlingen een extra blad mee. Hierop schrijven zij zelf wat zij geleerd hebben en hoe zij aan hun leerdoel hebben gewerkt. De HB-specialist vult dit aan met haar bevindingen.

In de tijd dat het kind in de Joey of Kangoeroeklas zit, zal er regelmatig overleg zijn tussen de groepsleerkracht en de HB-specialist. Daarnaast wordt er een logboek bijgehouden in Parnassys die voor alle betrokkenen in te zien is. Leerkrachten worden ook via Parro op de hoogte gehouden van ontwikkelingen en klaswerk ivm planning en begeleiding in de klas.

8.5 Werkgroep begaafdheid

De begaafdheidswerkgroep komt eens in de twee maanden bij elkaar om de fasen (analyse, ontwikkel, realisatie en borging fase) te controleren en bij/ aan te sturen daar waar nodig. In de begaafdheidswerkgroep zitten in ieder geval de leerkracht(en) van de Joey's en Kangoeroeklas, een IB'er, vertegenwoordiger onderbouw, vertegenwoordiger middenbouw, vertegenwoordiger bovenbouw en een MT lid. De communicatie binnen het team kan gaan over gerichte vragen vanuit het team of meedelen van het beleid en dit toelichten. Het kunnen ook kennisvergroeters voor het team zijn.

9. Bijsturen

We werken momenteel met 4 fasen voor onderwijskundige ontwikkeling op De Marke. Fase 1 is de analyse fase, daarop volgt ontwikkel fase, realisatiefase en de borging fase. De huidige werkgroep zit momenteel in schooljaar 2023/2024 in de analyse fase. Sommige punten zullen langer of korter de tijd nodig hebben om de cyclus te doorlopen. We komen als werkgroep 1x per 2 maanden bij elkaar om dit proces te volgen. Het beleidsplan loopt 4 jaar, het zal dan weer herijkt worden.

10. Bronvermelding

Drent, S. &. (2002). Professioneel omgaan met hoogbegaafde leerlingen op de basisschool. Assen: Koninklijke Van Gorcum Uitgeverij.

Koenderink, T. (2015). *Talentbeleid en klassenmanagement in de praktijk, handboek voor het vormgeven van talentbeleid op de basisschool*. Venlo: Novilo BV.

SLO. (2013). SLO Talentstimuleren. Opmaak: P.C. Koningin Beatrixschool Protocol Hoogbegaafdheid.

slo. (sd). *compacten*. Opgehaald van SLO:
<https://www.slo.nl/thema/meer/talentontwikkeling/differentieren/compacten/>

11. Bijlage

Bijlage 1 Standaard Begaafdheid- Signaleren

De Marke
Katholieke Basisschool Arnhemtoer

Standaard format

Vakgebied/domein	Begaafdheid- Signalering van meer- en hoogbegaafde kinderen
Verantwoordelijke	Werkgroep MHB en HB specialist Jacqueline
Opgesteld (datum)	9-10-2024
Laatste wijziging	21-11-2024

Doel

Wat is de meerwaarde van deze standaard? Welke processen stroomlijnen we hiermee? Wanneer wordt de standaard ingezet?

Je gebruikt deze standaard als je wilt weten wanneer een leerling in aanmerking komt voor de extra uitdaging bij de Joey & Kangoeroe klas.

Zodra school of ouders een vermoeden van begaafdheid hebben is het belangrijk om hierover direct met elkaar in gesprek te gaan.

Aanpak

Hoe werken we op De Marke? Welke methodes en materialen zetten we in? Welke afspraken gelden er? Wanneer doen we wat?

Signaleringsinstrument:

In de groepen 2-8 nemen we jaarlijks de [ZOOV+](#) af van scallIQ. Dit is een signaleringsinstrument dat erg objectief is, alle kinderen screent en gebaseerd is op het redeneren. Het redeneren staat het meest in lijn met het IQ. Als een leerling een concentratieprobleem heeft, is het fijn om hem 1 op

1 af te nemen. De afspraken over de afname staan in dit [stappenplan](#). Wat betreft de uitkomst, kunnen er 4 kleuren uitkomen; Paars, blauw, grijs en wit.

- Scoort een leerling **paars**? Dan gaat hij zo wie zo in de joey/kangoeroeklas. En verdient dit kind bij alle gebieden extra uitdaging en het basiswerk compacten met 75%.
- Scoort een leerling **blauw**? Dan kan hij het nodig hebben om in de joey/kangoeroeklas te zitten maar dat is alleen in overleg met IB en HB specialist. Het is nodig om te kijken bij welke gebieden deze leerling moet compacten en moet worden uitdaagd.
- Scoort hij **grijs**? Dan is er geen uitdaging nodig in de vorm van de joey/kangoeroeklas.
- Scoort een leerling wit, dan moet de afname opnieuw.

Zijnskenmerken:

Scoort een leerling grijs of blauw en zie je toch veel zijnskenmerken of anderen HB kenmerken dan kunnen we als school de DHH inzetten en/of een IQ onderzoek (vanuit school of ouders= in overleg).

Intelligentieonderzoek:

Als er een IQ bekend is van boven de 130, ook dan start de leerling in de Joey/Kangoeroe klas.

Kleuter Signalering:

Bij de kleuters hebben een stroomdiagram omdat hier niet per se van HB gesproken wordt, maar eerder van een ontwikkelingsvoorsprong. Een ontwikkelingsvoorsprong is een voorsprong op 1 of meer gebieden van meer dan een half jaar ten opzichte van leeftijdgenoten. Echter; komt een leerling binnen en melden ouders kenmerken van HB dan is het van belang om snel te schakelen, ZOOV+ 1 op 1 af te nemen en met IB het aanbod te bespreken. (Kleuters kunnen zich al binnen 1 dag aanpassen.)

Eind groep 2 nemen we standaard de ZOOV+ af bij de kleuters, 1 op 1.

Informatie voor ouders/verzorgers

Alleen wanneer nodig invullen. Voorbeeldteksten voor in Parro.

Hoe communiceren we dit naar ouders, wat zeggen we in een gesprek?

Scoort een leerling paars; dan kunnen we aangeven dat ons signaleringsinstrument ZOOV+ waarmee wij in kaart brengen of een leerling mogelijk meer of hoogbegaafd is, vermoedelijk hoogbegaafd is. We gaan ons aanbod hierop aanpassen, uitdaging in de groep en deelname aan de Joey/Kangoeroeklas.

Scoort een leerling blauw; dan kunnen we aangeven dat ons signaleringsinstrument ZOOV+ waarmee wij in kaart brengen of een leerling mogelijk meer of hoogbegaafd is, vermoedelijk meerbegaafd is. We gaan ons aanbod hierop aanpassen, uitdaging in de groep. Deelname aan de Joey/Kangoeroeklas is niet per se nodig, tenzij deze leerling alle uitdaging al krijgt en hij nog steeds meer nodig heeft om door de leerkuil te gaan en zijn executieve functies te oefenen.

Mocht er een DHH ingevuld worden dan wordt het verslag vanuit DHH niet mee naar huis gegeven, ouders krijgen van het gesprek een samenvatting met daarin de conclusies die verbonden kunnen worden aan de DHH.

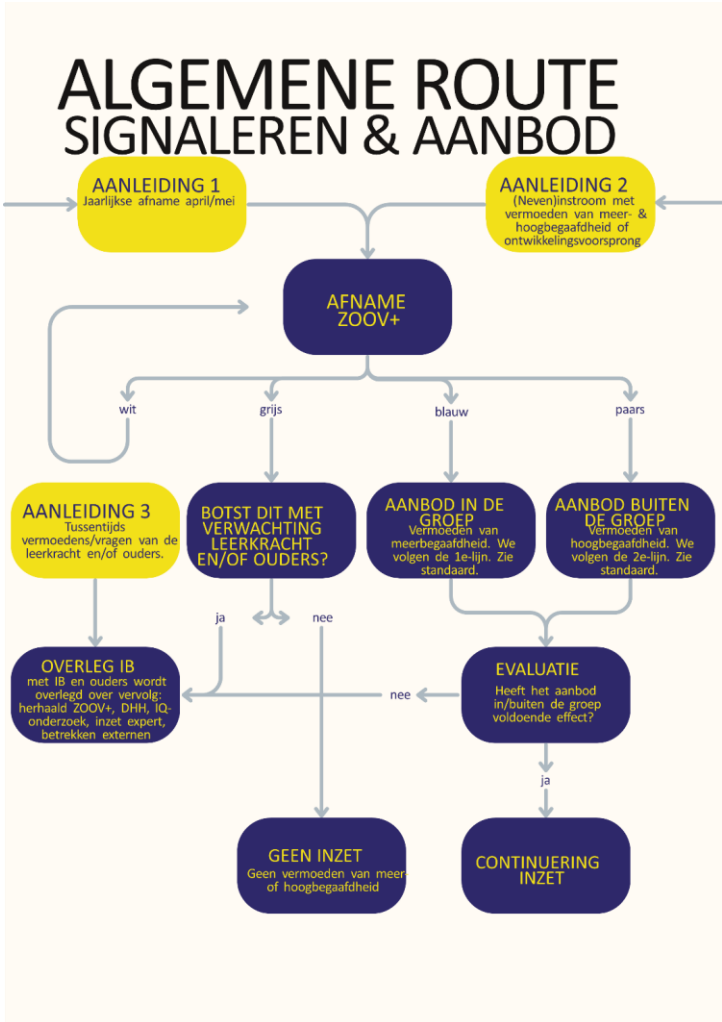
Registratie in Parnassys

Alleen wanneer nodig invullen. Wat moet er genoteerd worden in Parnassys?

Een blauwe of parse uitslag van ZOOV+ wordt genoteerd op het leerlingoverzicht met afnamedatum.

Deelname aan de Joey/kangoeroeklas wordt genoteerd op het leerlingoverzicht met startdatum.

Bijlage 2 Stroomschema Signalering (hoog)begaafdheid en aanbod

BIJLAGEN BIJ DE SIGNALERINGSINSTRUMENTEN

Bijlage 2 | Uitwerking test van Goodenough; de Menstekening

De menstekening

De proef van Goodenough (Goodenough-Harris 1963) is oorspronkelijk opgezet om de mentale mogelijkheden van een kind (3 tot 13 jaar) op een snelle en eenvoudige manier na te gaan. Uit vergelijkend onderzoek is gebleken dat deze test dit voor 50 tot 75 procent daadwerkelijk betrouwbaar meet. De test geeft tegelijk een beoordeling van het ruimtelijk lichaamsbeeld van een kind.

Instructie

Aan het kind wordt gevraagd om een mens te tekenen. Verwijs nadrukkelijk niet naar poppetjes of bekenden, want dan wil het kind wellicht een exacte weergave tekenen. Geef aan dat het niet gaat om mooi of foutloos. Het maakt niet uit hoe lang het kind erover doet. Geef geen verdere aanwijzingen.

Beschrijf bij de interpretatie wat je ziet

Het kan zijn dat een kind motorisch nog niet in staat is een mens te tekenen maar als je met het kind de tekening nabespreekt wel veel kennis laat zien over het menselijk lichaam.

Gaat een kind niet uit zichzelf aan de gang, spoor het dan aan. Geef aan dat het voor jou niet belangrijk is of het kind alles al precies op zijn plek kan tekenen of dat de tekening een perfecte weergave is van de mens zoals wij die kennen. Maak voor jezelf al wel een aantekening dat het kind niet uit zichzelf begint.

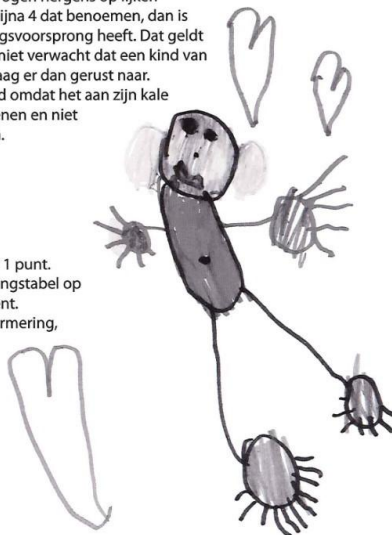
Als het kind er wel toe in staat is maar niet begint omdat het zelf vindt dat het niet goed genoeg kan tekenen, dan is dat een duidelijke aanwijzing voor een ontwikkelingsvoorsprong. Verleid het kind om toch die tekening te maken en geef aan dat hij later mag uitleggen wat hij bedoeld had te tekenen. Misschien zijn die streepjes die in jouw ogen nergens op lijken wel de ribben van een mens. Kan een kind van bijna 4 dat benoemen, dan is dat een aanwijzing dat het kind een ontwikkelingsvoorsprong heeft. Dat geldt ook voor andere lichaamsdelen waarvan je nog niet verwacht dat een kind van die leeftijd ze kent. Mis je belangrijke dingen, vraag er dan gerust naar. Misschien heeft het kind wel geen haar getekend omdat het aan zijn kale opa dacht, of wilde het echt alleen de mens tekenen en niet invullen met blonde, donkere of krullende haren.

Wat heb je nodig?

Een grijs potlood en een paar vellen papier.

Normering

Voor elk onderdeel dat het kind tekent krijgt het 1 punt. Aan de hand van de puntentelling in de normeringstabel op pagina 51 is te zien op welk niveau het kind tekent. Loopt het kind een jaar of meer voor op deze normering, plaats dan een uitroepteken.

BIJLAGE 2 BLAD 1 | TEST VAN GOODENOUGH

Elementen:	PUNT	
1.	Hoofd	
2.	Beide benen of één 'en profil'	
3.	Beide armen. Vingers alleen is niet voldoende, behalve als er ruimte tussen de vingers en het lijf is gelaten, alsof er armen zouden moeten zitten	
4.	Romp, in één of 2 dimensies (lijn of buik)	
5.	De lengte van de romp is groter in afmeting dan de breedte	
6.	Schouders duidelijk aangegeven	
7.	Armen en benen aan een willekeurig punt van de romp of aan de hals bevestigd	
8.	Armen en benen op de juiste plaats aan de romp bevestigd	
9.	Hals	
10.	De omtrek van de hals vormt een voortzetting van die van het hoofd, de romp of beide samen	
11.	Eén of beide ogen	
12.	Neus	
13.	Mond	
14.	Neus en mond door twee lijntjes aangegeven	
15.	Neusgaten	
16.	Haren	
17.	Haren beter weergegeven dan door een verbreding van het hoofd of een golvende lijn	
18.	Aanduiding van kleren (knopen of hoed)	
19.	Twee ondoorzichtige kledingstukken (hoed, broek, jas bijvoorbeeld)	
20.	Volledig ondoorzichtige kleding (mouwen, broekrand)	
21.	Vier of meer duidelijk te onderscheiden kledingstukken (broek, trui, schoenen, jas, hoed)	
22.	Vak- of uniformkleding zonder fouten	
23.	Vingers aan beide handen of aan de enig zichtbare hand	
24.	Het juiste aantal vingers aan beide handen of aan de zichtbare hand	
25.	De verhouding tussen de lengte en de breedte van de vingers is juist. De vingers wijken uiteen	
26.	De duim is van de overige vingers te onderscheiden door de stand en de lengte	
27.	Handen van vingers en arm te onderscheiden	
28.	Eén of meer gewrichten van de armen is/zijn aangegeven	
29.	Eén of meer gewrichten van de benen is/zijn aangegeven	
30.	Afmeting van het hoofd is niet groter dan de helft en niet kleiner dan een tiende van de romp	
31.	Lengte van de armen niet tot aan de knieën reikend	
32.	Lengte van de benen niet kleiner dan die van de romp en niet groter dan twee maal de lengte van de romp	
33.	De lengte van de voeten is groter dan de hoogte	

Elementen:	PUNT
34. De lengte van de voeten bedraagt minder dan een derde van de lengte van het been en meer dan een tiende van de totale lengte van het been	
35. Beide benen en armen hebben twee dimensies	
36. Hiel	
37. Uitdrukking van motorische coördinatie in de lijnen van de omtrek (het harmonisch samenwerken van de verschillende lichaamsdelen bij het weergeven van een bepaalde beweging)	
38. Idem in die van de gewrichten	
39. Idem in die van de omtrek van het hoofd	
40. Idem in die van de omtrek van de romp	
41. Idem in die van de omtrek van benen en armen	
42. Idem in de symmetrie van het gelaat	
43. Oren	
44. Juiste stand en afmeting van de oren	
45. Details van de ogen. Wenkbrauwen, wimpers of beide	
46. Pupillen aangegeven	
47. Afmeting van de ogen. Lengte groter dan de hoogte	
48. De blikrichting van het oog komt in de plaatsing van de pupil en 'en profiel' weergegeven gelaat of in de vorm van het oog (cirkelsector) tot uitdrukking	
49. Kin en voorhoofd duidelijk aangegeven	
50. Kin duidelijk van de onderlip gescheiden	
51. Hoofd, romp en voeten 'en profiel'	
52. Foutloos profiel	
TOTAAL	

Normeringstabel:

Het aantal punten correspondeert met de kalenderleeftijd van een gemiddeld kind.

Punten	Leeftijd	Voorsprong	☐ ja ☐ nee
2	→ 3	Opmerkingen:	Goodenough ruimte voor het plaatsen van een UITROEPTEKEN
6	→ 4		
10	→ 5		
14	→ 6		
18	→ 7		
22	→ 8		
26	→ 9		
30	→ 10		
34	→ 11		
38	→ 12		
42	→ 13	Tekening v.d. maand ruimte voor eventueel later plaatsen van een UITROEPTEKEN	

Bijlage 4 Profielen hoogbegaafde leerlingen uitgewerkt.

Bron: SLO Talentstimuleren. Opmaak: P.C. Koningin Beatrixschool Protocol Hoogbegaafdheid 2013

De succesvolle leerling

Deze (hoog)begaafde leerling levert goede prestaties, maar presteert niet naar eigen vermogen. Er is daarom sprake van relatief onderpresteren. Deze leerling is perfectionistisch ingesteld en wil graag "succesvol" blijven. Hierdoor worden risico's vermeden en kan deze leerling zich afhankelijk opstellen van volwassenen, bijvoorbeeld door (onnodig) bevestiging te zoeken van de leerkracht om zeker te weten dat iets "goed" is en om te voorkomen dat er fouten gemaakt worden. Deze leerling is erg gevoelig voor en gericht op het voldoen aan verwachtingen van anderen.

Als deze leerling niet gestimuleerd wordt om te gaan met uitdagingen boven het beheersingsniveau (de zone van naaste ontwikkeling), bestaat het risico op het ontwikkelen van faalangst en onderduikend gedrag.

De succesvolle leerling	
Gedragsskenmerken	<ul style="list-style-type: none"> • presteert • haalt goede cijfers • stelt zich afhankelijk op • zoekt bevestiging / goedkeuring van de leerkracht • perfectionistisch • vermijdt risico • kiest veilige activiteiten • gaat niet "buiten het boekje" • accepterend en conformerend • wordt een consument van kennis
Herkenning	<ul style="list-style-type: none"> • gebruik veel diverse criteria • cijfers, schoolprestaties • gestandaardiseerde testcores • individuele intelligentietests • nominatie door leerkracht, ouders en/of peers
Begeleiding van de school	<ul style="list-style-type: none"> • versneld en verrijkt curriculum • vooraf testen, uitsluitend leerstof die nog niet beheerst wordt: leerstofinkorting • ontwikkelen van persoonlijke interesses • activiteiten die buiten de comfortzone liggen • ontwikkeling van vaardigheden voor zelfstandig leren • dieptestudies • mentor • cognitieve coaching, begeleiding van school- en beroepsloopbaan • tijd voor samenwerken met intellectuele gelijkgestemden

De uitdagende leerling

Deze leerling is creatief en komt met bijzondere oplossingen of invalshoeken. Hij neemt scherp waar en ziet uitzonderingen (ook op regels). Hij staat kritisch tegenover beweringen en neemt niet zomaar iets aan (ook niet van de leerkracht). Deze leerling komt op voor eigen opvattingen en is eerlijk en (te) direct. In zijn werkwijzen en gedrag is hij inconsistent, waardoor hij wisselende resultaten haalt. Hij is competitief ingesteld en kan grote stemmingswisselingen laten zien. Deze leerling heeft behoefte aan erkenning van zijn sterke kanten, wil graag gezien worden, met name voor zijn creativiteit.

Wanneer deze leerling onvoldoende uitgedaagd wordt, zal hij geneigd zijn de leerkracht bezig te houden, bijvoorbeeld door clownesk gedrag.

De uitdagende leerling	
Gedragsskenmerken	<ul style="list-style-type: none"> • drukt zich creatief uit • voorkeur voor activiteit • houdt van discussie • is erg volhoudend in interessegebieden (passies) • laat impulsief gedrag zien • daagt de leerkracht uit • corrigeert de leerkracht • stelt regels ter discussie • is eerlijk en direct • komt op voor eigen opvattingen / overtuigingen • emotioneel labiel (grote stemmingswisselingen) • kan een slechte zelfcontrole hebben • vertoont inconsistente werkwijzen • kan conflicten oproepen • is competitief ingesteld
Herkenning	<ul style="list-style-type: none"> • interviews, zoek uit op welke manieren deze leerling creatief is • focus op creatief potentieel in plaats van prestaties • gebruik domeinspecifieke, objectieve metingen • creativiteitstests • nominatie door ouders, medeleerlingen en/ of volwassenen buiten het gezin

Begeleiding van de school	<ul style="list-style-type: none">•tolerantie•beloon nieuwe invalshoeken en gedachten•bij passende leerkrachten plaatsen•directe en heldere communicatie met de leerling•geef toestemming voor gevoelens•sta nonconformiteit toe•koppel deze leerling aan een begripvolle mentor•directe instructie in interpersoonlijke vaardigheden•coach voor doelgericht oefenen
----------------------------------	--

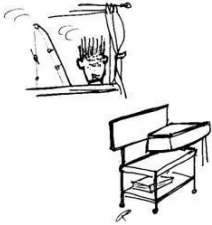
De onderduikende leerling

Deze leerling doet alles om niet op te vallen en ondermijnd hiermee het belang van de ontwikkeling van zijn of haar begaafdheid. De leerling vermijdt uitdagingen, is erg onzeker en faalangstig. In de perceptie van deze leerling is het halen van hoge prestaties en tegelijkertijd sociaal geaccepteerd worden onverenigbaar. De onderduikende leerling is zoekend naar sociale acceptatie en wisselt in vriendschappen, maar heeft moeite om hierin echt zijn plek te vinden, weet niet goed wat hij/zij zelf eigenlijk zou willen en streeft dan ook vrijwel geen eigen doelen na.

Deze leerling past zich te veel aan en kan mede hierdoor psychosomatische klachten ontwikkelen (hoofdpijn, buikpijn). Er bestaat een risico dat deze leerling zich verder terugtrekt, depressief wordt en uiteindelijk uitvalt in het onderwijs door gebrek aan een reëel perspectief op de eigen mogelijkheden..

De onderduikende leerling	
Gedragsskenmerken	<ul style="list-style-type: none"> •ziet de begaafdheid niet als waardevol, verlaagt of ontkent de begaafdheid •valt uit bij deelname aan verrijgingsprogramma's •wijst uitdagingen af •wil geen ander werk doen dan andere kinderen •wil niet opvallen, wil geen uitzonderingspositie ervaren •zoekt sociale acceptatie •verandert geregeld van vriendschappen / peergroep •heeft (vrijwel) geen band met de leerkracht, of de groep •onzeker over welke kant hij/zij zelf op wil
Herkenning	<ul style="list-style-type: none"> •interviews •nominatie door ouders, of leerkrachten •wees voorzichtig met nominatie door begaafde medeleerlingen •getoonde prestaties •creativiteitstests •niet-verbale metingen van intelligentie
Begeleiding van de school	<ul style="list-style-type: none"> •geef inzicht in concepten als sociale verschijnselen •leeromgevingen waarin de leerling zich thuis voelt •(sexe-)rolmodellen bieden (vooral bij meisjes) •help bij het opzetten van steungroepen •voer open discussies over de klas, racisme of sexerolverwachtingen •stimuleer de leerling met het vertegenwoordigen van belangen van (minderheids)groepen of bemiddeling •directe instructie over sociale vaardigheden •biedt ondersteuning en informatie bij de planning van opleidings- en beroepsmogelijkheden •bespreek de nadelen van succes openlijk

De drop-out

Deze leerling is creatief en over het algemeen erg gevoelig. De drop-out is niet gemotiveerd voor schoolse taken en zoekt buitenschoolse uitdaging om zijn interesses te volgen. Deze leerling geeft blijk van een negatief zelfbeeld: isoleert of verwaarloost zichzelf, verstoort situaties, bekritiseert zichzelf en anderen, voelt zich snel aangevallen of afgewezen. De drop-out is een absolute onderpresteerder (presteert gemiddeld of minder) en heeft baat bij alternatieve leerervaringen.

Deze leerling is op school slechts nog fysiek aanwezig, maar voelt en toont zich niet echt betrokken, of neemt zelfs onregelmatig deel aan het onderwijs. Er is een risico dat deze leerling uiteindelijk (zonder diploma) het onderwijs verlaat.

De 'drop-out'	
Gedragkenmerken	<ul style="list-style-type: none"> • vaak creatief • zoekt buitenschoolse uitdaging in activiteiten die zijn interesse hebben • is bereid te werken voor de relatie • creëert crisissen en verstoort situaties • zoekt spanning ('<i>thrill seeking</i>') • neemt onregelmatig deel aan onderwijs • lage schoolprestaties (gemiddeld of minder) • produceert inconsistent werk • maakt taken niet af • bekritiseert zichzelf en anderen • defensief • verwaarloost zichzelf • isoleert zichzelf
Herkenning	<ul style="list-style-type: none"> • individueel afgenomen IQ test • hoge prestaties op subtests • inconsistenties in prestaties • discrepantie tussen intelligentiescore en geleverde prestaties • niet verbale intelligentiemetingen • creativiteitstest • interview • audities • analyse van verzameld werk • geleverde prestaties in niet-schoolse setting • nominatie van ouders of leerkrachten (eventueel o.b.v. informatie afkomstig van leerkrachten uit het verleden)

<p>Begeleiding van de school</p>	<ul style="list-style-type: none"> •houdt de verwachtingen op peil •diagnostisch onderzoek •niet-traditionele studievaardigheden •niet-traditionele leerervaringen buiten de klas •verdieping •mentorschap •groepstherapie •coaching m.b.t. de schoolloopbaan •thuisbezoek •bevorder veerkracht / flexibiliteit •bespreek alternatieve mogelijkheden •wees de advocaat voor deze leerling, blij pleidooi voeren voor het faciliteren van 'alternatieve' mogelijkheden.
----------------------------------	--

De dubbel gelabelde leerling

Deze (hoog)begaafde leerling vertoont gedragsproblemen en/of heeft een onderliggend leerprobleem. Vaak worden begaafdheidskenmerken hierdoor onvoldoende (h)erkend. Ook kan het zijn dat een eventueel leerprobleem niet onderkend wordt door sterke compensatiemogelijkheden als gevolg van de (hoog)begaafdheid. Deze leerling werkt inconsistent, presteert gemiddeld of minder, verstoort en is chaotisch.

Hoewel een leer- of gedragsstoornis oorzaak kan zijn van gesignaleerde problemen, kan ook een gebrek aan (h)erkenning van de mogelijkheden van deze (hoog)begaafde leerling de oorzaak zijn van afwijkend gedrag of tegenvallende prestaties. Er bestaat dan een risico dat deze leerling onjuist gelabeld wordt en hiermee inadequaat ondersteund wordt in de ontwikkeling van zijn talenten.

De dubbel gelabelde leerling (met leer- en/of gedragsproblemen)	
<p>Gedragskenmerken</p>	<ul style="list-style-type: none"> •legt makkelijk contacten •goed probleemoplossend vermogen •denkt in concepten / ideeën •houdt van nieuwigheid en complexiteit •laat inconsistent werk zien •lijkt een (lager dan) gemiddelde leerling te zijn •lijkt in sommige aspecten van het sociaal en emotioneel functioneren jonger •gedragsproblemen •kan storend zijn en niet bij de les •is chaotisch •(relatief) trage informatieverwerking •kan moeite hebben in de omgang met begaafde peer groep

Herkenning	<ul style="list-style-type: none"> • op basis van huidig functioneren in de klas • scores op prestatietests • bestudeer de prestaties over een langer tijdbestek • zoek voor patroon van afnemende prestaties in combinatie met aanwijzingen voor superieure mogelijkheden • vertrouw niet op analyse van de sterk uiteenlopende resultaten op onderdelen van een intelligentietest • herkenning door leerkracht met ervaring met onderpresteerders, of relevante anderen
Begeleiding van de school	<ul style="list-style-type: none"> • uitdagen op het gebied waar de sterke kanten liggen is eerste prioriteit • versnelling op de sterke gebieden • voorzieningen ter compensatie voor de leerproblemen • onderzoek "wat is nodig voor dit kind om hier succesvol te kunnen zijn?" • plaatsing in programma voor begaafden • tijd met ontwikkelingsgelijken / peers doorbrengen • individuele begeleiding • directe instructie in strategieën voor zelfregulatie • leer voor zichzelf op te komen • leer SMART doelen formuleren

De zelfstandige leerling

De zelfstandige leerling weet wat hij/zij kan en laat dit ook zien. Deze leerling heeft een goed zelfinzicht en goede sociale vaardigheden. Daarnaast werkt deze leerling zelfstandig, ontwikkelt eigen doelen, is ondernemend, komt op voor eigen opvattingen en is bereid tot het nemen van risico's. Deze leerling wil en

De zelfstandige leerling

<p>Gedragkenmerken</p>	<ul style="list-style-type: none"> • goede sociale vaardigheden • werkt zelfstandig, zonder bevestiging • ontwikkelt eigen doelen • kan doelgericht SMART werken • sterk zelfsturend, werkt enthousiast voor passies • goed zelfregulerend vermogen • komt op voor eigen opvattingen • veerkrachtig / flexibel • produceert kennis • beschikt over zelfinzicht en zelfacceptatie
<p>Herkenning</p>	<ul style="list-style-type: none"> • bereikte schoolresultaten • producten • nominatie door leerkracht, klasgenoot, ouders, zichzelf • portfolio's • interviews • gestandaardiseerde testen (prestatietests, intelligentietests) • creativiteitstests • gewonnen prijzen
<p>Begeleiding van de school</p>	<ul style="list-style-type: none"> • creëer ruimte voor het ontwikkelen van een lange termijnplan voor studie • versnel en verrijkt curriculum • belemmeringen in tijd en plaats wegnemen • ontwikkel meerdere, gerelateerde dieptestudies, inclusief mentorschappen • grote variatie van versnellingsmogelijkheden (vooraf testen, uitsluitend leerstof die nog niet beheerst wordt, leerstofinkorting, vervroegde toelating tot vervolgopleiding) • mentoren en intermediairs / bemiddelaars • wijk af van gebruikelijk schoolbeleid en regels • geef de ruimte en sta hen niet in de weg • leer hen omgaan met de psychologische nadelen van succes

Hoewel dit de ideale leerling lijkt, blijft het alsnog belangrijk ook deze autonome leerling te ondersteunen. De focus ligt hierbij vooral op het zo veel mogelijk faciliteren van mogelijkheden tot onbegrensd leren.

Bijlage 5 Kenmerken meer-en hoogbegaafdheid met indicatoren

Kenmerk	Concreet gedrag * = Concreet gedrag bij onderpresteren
Hoog leertempo	Begrijpt iets snel/goed Begint al als je nog aan het uitleggen bent Kan grote denk- en leerstappen maken Kan soms leerstappen overslaan. Heeft weinig herhaling nodig en leert van eigen fouten. Kan verworven kennis goed toepassen (in nieuwe situatie) Maakt zich leerstof uit hogere leerjaren eigen <i>*Is afgeleid tijdens instructie</i>
Toont brede algemene kennis/betrokkenheid	Heeft een grote interesse (in alle vakken) Stelt veel vragen Zit op puntje van de stoel Praat voor de beurt <i>*toont weinig betrokkenheid</i>
Heeft diepgaande interesses	Kan zich verliezen in een onderwerp Is met gedachten bij het onderwerp van interesse Praat veelvuldig over het onderwerp van interesse
Nieuwsgierig/leergierig	Stelt veel vragen Wil het hoe en waarom weten
Is een scherp waarnemer	Heeft oog voor detail Is kritisch Observeert
Verbaal sterk	Heeft een grote woordenschat Kan in discussie gaan Kan moeilijke gesprekken voeren Is verbaal vaardiger dan leeftijdsgenoten
Voorkeur voor probleemgestuurd werken	Beschikt over groot probleemoplossend vermogen Zoekt ongebruikelijke oplossingen Kan van niets iets maken Heeft weinig motivatie ten aanzien van automatiseren
Analytisch sterk	Beschikt over groot analyserend vermogen Haalt hoge cijfers halen voor met name inzichtvakken Sterke probleemoplossingsvaardigheden Is sterk in logisch redeneren Heeft snel regels en principes, overeenkomsten en verschillen door. Past kennis in nieuwe situaties toe. Kan complexe opdrachten opvolgen Kan goed (causale) verbanden leggen Kan snel de essentie van een probleem analyseren Kan goed abstract denken Generaliseert van bijzonder naar algemeen Overziet kennisgehelen Kan informatie generaliseren Heeft weinig behoefte aan een voorbeeld Goede vaardigheden ten aanzien van planning en organisatie
Goed geheugen	Onthoudt alle gemaakte afspraken en houdt de leerkracht aan deze afspraken Weet verbanden te leggen tussen eerder aangeboden leerstof Herinnert zich veel, ook van langer geleden
Creatief denkvermogen	Noemt minder voor de hand liggende oplossingen Is niet snel tevreden Probeert mogelijkheden uit, experimenteert

	Houdt van thematisch werken Heeft minder interesse in routinetaken
Geestelijk vroegrijp	Denkt na over levensvraagstukken Neemt de last van de wereld op zijn/haar schouders Zoekt contact met oudere kinderen of volwassenen Is filosofisch ingesteld Heeft apart gevoel voor humor
Groot doorzettingsvermogen	Bijt zich vast Werkt doelgericht Is intrinsiek gemotiveerd Kan zich goed concentreren wanneer activiteit aansluit bij interessegebieden Toont doorzettingsvermogen vooral wanneer de leerling wordt uitgedaagd Zoekt uitdagingen/moeilijke taken <i>*laat weinig doorzettingsvermogen zien</i>
Perfectionistisch ingesteld	Is kritisch op eigen werk Werkt netjes Is fijngevoelig <i>*werkt slordig/raffelt werk af</i>
Wil autonoom handelen	Heeft weinig behoefte aan instructie Reflecteert op eigen handelen Wil het graag zelf doen/niet geholpen worden Werkt volgens eigen oplossingsstrategie Neemt de leiding in samenwerking Werkt graag alleen/zelfstandig Ervaart frustratie als iets niet lukt Zoek zelf informatie op <i>*neemt weinig eigen initiatief</i>
Valt op in sociaal gedrag	Is behulpzaam Kan met veel kinderen opschieten Zoekt ontwikkelingsgelijken onder oudere kinderen Werkt graag samen Heeft een groot rechtvaardigheidsgevoel Doorziet sociale interacties
Bevraagt regels en routines	Denkt buiten reguliere kaders Stelt bestaande afspraken ter discussie Gebruikt veelvuldig de 'waarom' vraag
Is in staat tot zelfreflectie	Kan benoemen waar dingen mis gaan in zijn eigen leerproces Kan benoemen welke (leer)stappen hij/zij heeft gemaakt. Kan keuzes beargumenteren. Kan kritisch kijken naar zijn eigen gedrag/leerproces.
Goed concentratievermogen	Heeft een lange aandachtsspanne (volgehouden aandacht) Kan aandacht goed richten op de taak

Kenmerken ontwikkelingsvoorsprong kleuters	Concreet gedrag
Cognitieve ontwikkeling	Hanteert complexer taalgebruik en zinsbouw Gebruikt 'moeilijke' woorden waaraan de juiste betekenis verleent kan worden. Is goed in staat een goed samenhangend verhaal te vertellen. Leert zichzelf in de kleuterperiode al lezen. Beschikt over voldoende goed getalbegrip en kan begrippen als meer, minder en evenveel hanteren. Ruimtelijk inzicht is sterk ontwikkeld. Heeft op jonge leeftijd al gevoel voor objectpermanentie

	Heeft op jonge leeftijd al gevoel voor symboliek
Motorische ontwikkeling:	Slaan deelfases over of start pas met bepaalde motorische activiteiten zoals lopen pas als hij/zij zeker weet het te kunnen. Kan al vroeg binnen de lijntjes kleuren of gedetailleerd tekenen.
Sociale en emotionele ontwikkeling:	Valt in positieve zin op bij de sociale oplossingsstrategieën kunnen hanteren. Het vermogen hebben zich sterk aan te passen aan de groepsnorm
Werkhouding	Kan zich al goed op zijn/haar taak richten. Beschikt veelal over zelfstandigheid met betrekking tot het werk.

Bijlage 6 Standaard Doorstroming groep 1-2-3

Vakgebied:	Algemene ontwikkeling
Datum:	24-4-2025
Laatste wijziging:	

Vakspecialist

2020-2021:	Jonge kind specialist en IB
------------	-----------------------------

Methode gegevens

Naam methode:	n.v.t.
Aanschafdatum:	

Beschikbare materialen

KIJK registratie	Observatie systeem
Zoov+	<u>SQALLIQ</u>
UGT	UGT (Utrechts Getalbegrip Toets)
Beslisboom	Ondersteuning keuze doorstroming (<u>beslisboom</u>)
Lees- rekenvoorwaarden	<u>Leesvoorwaarden</u> <u>rekenvoorwaarden</u>
SLO doelen	<u>Doelen jonge kind - SLO</u>

Doelgericht werken

Zodra een kind 4 jaar wordt, start het op school. Dit houdt in dat gedurende het schooljaar leerlingen op verschillende momenten instromen. Op de Marke hanteren wij het beleid dat alle leerlingen die starten op school geplaatst worden in groep 1. Leerlingen die vanaf januari 4 jaar worden, komen in groep 0.

Omdat de ontwikkeling van kleuters sprongsgewijs verloopt is het van belang om de ontwikkeling van onze leerlingen goed te volgen. Er zijn drie groepen leerlingen die wij extra goed willen volgen en dat zijn:

De leerlingen die in de herfst geboren zijn (oktober, november en december).

De leerlingen die zich sneller ontwikkelen dan gemiddeld en waar sprake is van een ontwikkelingsvoorsprong.

Zorgleerlingen (zoals bv VVE-indicatie)

Bij deze groepen leerlingen moet de ontwikkeling goed in gaten worden gehouden, omdat dit bepalend is voor het moment waarop de doorstroming naar groep 3 plaats gaat vinden.

Algemene afspraken

We volgen alle leerlingen in groep ½ op de Marke d.m.v. het observatiesysteem KIJK!. Daarnaast werken we volgens de cyclus van het HGW en met behulp van groeps- en leerlingbespreking en groepsplannen waarin de aanpak en eventuele interventies beschreven worden. We gebruiken hiervoor de doelen van het SLO.

De leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong, zorg- en de herfstleerlingen volgen wij extra goed. De volgende handelingen maken hier deel van uit:

Voor deze leerlingen vullen we per jaar 3 of 4 keer KIJK! in.

Tijdens de groepsbesprekingen bespreken we wat meer focus op deze leerlingen. We willen goed zicht hebben op deze leerlingen i.v.m. de doorstroming naar groep 3.

De leerkracht biedt de leerlingen waarvan hij/zij denkt dat ze meer aan kunnen, het aanbod van groep 2. De herfstleerlingen worden hier ook in meegenomen en er wordt gekeken of er sprake kan zijn van doorstroming.

Tijdens beide momenten van de afname van de lees-rekenvoorwaarden nemen we deze leerlingen mee om te kijken of de lees-rekenvoorwaarden al beheerst worden.

Tijdens de oudergesprekken in november stellen we ouders op de hoogte dat we hun kind extra volgen.

In de tweede groepsbespreking bepalen we of we al genoeg informatie over deze leerlingen hebben verzameld om richting een doorstroming naar groep 3 of versnellen te gaan denken.

Informatiebronnen hierin zijn:

Gegevens KIJK!

Ondersteuningsdocument doorstroming (beslisboom)

Groepsbesprekingen

Observaties van de leerkracht

Doelen vanuit de groepsplannen (SLO doelen)

Beschrijving van de ingezette interventies in het groepsplan.

Lees-rekenvoorwaarden

In principe zitten alle kinderen die voor januari gestart zijn in groep 1 en gaan deze leerlingen standaard door naar groep 2 en vervolgens door naar groep 3.

Specifieke afspraken per jaargroep

Jaargroep	Specifieke afspraken
1/2	<ul style="list-style-type: none">• 2x per jaar KIJK invullen voor alle leerlingen

	<ul style="list-style-type: none"> • Voor herfstleerlingen, eventuele versnellers en zorgleerlingen vullen we 3 of 4x per jaar een observatie in KJK! in. • Herfst, zorgleerlingen en evt. versnellers meenemen bij de afname van de lees-rekenvoorwaarden. • Herfstleerlingen die niet versnellen komen niet automatisch in de uitdaging. • Alle leerlingen die in oktober, november, december geboren zijn stromen in principe door naar groep 3 na anderhalf jaar kleuteren. • Zoov+ wordt bij alle groep 2 leerlingen standaard 1x per jaar afgenomen. Bij vermoeden van HB bij groep 1 leerlingen nemen we Zoov+ incidenteel af. • Kinderen die na 1 januari geboren zijn kunnen alleen door naar groep 3 in uitzonderlijke gevallen.
3	<ul style="list-style-type: none"> • Deze leerlingen bespreken tijdens een parallel met de vorige groepsleerkrachten

Het onderstaande stappenplan geeft alle betrokkenen inzicht in de te nemen stappen die genomen worden in de beslissing of een kind naar groep 2 of 3 gaat.

Tijdpad

tijd	actie	wie	wat
September	Start schooljaar. Leerkracht signaleert. Opstarten groepsplannen. LI. met spec. onderwijsbehoeften in leerlingbespreking bespreken met IB.	Lkr + IB	Verslag IIn bespreking
	Lkr zorgt gedurende het jaar voor een passend aanbod.	lkr	In kaart brengen en volgen m.b.v. Kijk!
Oktober	Afname Kijk! Bij herfst-zorgleerlingen en evt.versnellers.		
November	Tweede leerlingbespreking: ontwikkelingen worden besproken.	Lkr + IB	Verslag IIn bespreking
	Gesprek met ouders.	Ouders + lkr	Gesprek in Parnassys
Januari	Invullen Kijk! Alle leerlingen groep ½	lkr	Kijk! Ontw.lijnen
Februari	Na het invullen van de ontwikkelingslijnen van Kijk! worden de resultaten besproken	Lkr + IB	Verslag in leerlingbespreking

	tussen leerkracht en IB'er De mogelijkheid van een verlenging/versnelling wordt met de IB'er besproken.		
	De ouders worden uitgenodigd voor een gesprek, plan van aanpak en mogelijke verlenging/versnelling wordt besproken.	Ouders + lkr Evt. IB	Gesprek in Parnassys
April	De voortgang van het plan van aanpak wordt besproken met de IB'er	Lkr + IB	Verslag in leerlingbespreking
	Afname Kijk! Bij herfst-zorgleerlingen en evt.versnellers.		
Mei	Invullen Kijk! Bij alle leerlingen.	Lkr	Kijk! Ontw.lijnen
	Na het invullen van Kijk! worden de resultaten van Kijk! en de groepsplannen(evaluatie) bekeken en vindt overleg plaats tussen leerkracht en IB'er. De verlenging/versnellen wordt met de IB'er besproken.	Lkr + IB leerkracht	Verslag in leerlingbespreking
	De ontw.lijnen van Kijk! En de evaluatie van de groepsplannen wordt met ouders geëvalueerd. Het definitieve besluit valt in samenspraak met ouders. School heeft de eindbeslissing.	Ouders + lkr	Gesprek in Parnassys.

Uitgangspunten kleuterverlenging:

Verlenging moet geschieden op basis van zorgvuldige afweging.

Verlenging vormt de verantwoordelijkheid van de ouders, leerkracht en intern begeleider. De uiteindelijke beslissing wordt door de school genomen.

Voorafgaande aan de verlenging is er sprake geweest van nadrukkelijke extra ondersteuning, uitgaande van de specifieke onderwijsbehoefte van de leerling. Dit is zoveel mogelijk uitgedrukt in plannen.

We streven ernaar om potentiële verlenging in een zo vroeg mogelijk stadium te signaleren.

Om te bepalen of kinderen van groep 1 naar 2 of van groep 2 naar 3 gaan geldt altijd de ontwikkeling van het kind en niet de leeftijd.

Bijlage 7 Doelenlijst

Doelenlijst kangoeroeklas 2021 - 2022					
Naam:					
Leerkracht kangoeroeklas:			Groepsleerkracht:		
LEREN LEVEN					
1 2 3 4					
1 Zelfstandigheid: zelfvertrouwen en zelfverantwoordelijkheid					Toelichting:
1.1 Ik vind fouten maken geen probleem, van fouten leer ik (≠perfectionisme)					
1.2 Ik zie kritiek als een tip om iets beter aan te kunnen pakken					
1.3 Ik vraag op tijd hulp, maar probeer wel eerst zelf					
1.4 Ik werk volgens een zelfgemaakt plan met haalbare doelen en stel bij indien nodig					
1.5 Ik begin uit mezelf en houd mijn aandacht erbij					
2 Samenwerkingsvermogen					Toelichting:
2.1 Ik ben aardig en behulpzaam voor anderen					
2.2 Ik houd rekening met de (afgesproken) regels die voor de groep belangrijk zijn					
2.3 Ik verdeel taken samen met anderen op een manier die voor iedereen goed werkt					
2.4 Er is bij ons evenwicht tussen overleggen en ieder voor zich werken					
3 Communicatievermogen					Toelichting:
3.1 Ik spreek duidelijk zodat de hele klas me verstaat					
3.2 Ik maak effectief gebruik van beeldmateriaal bij presentaties					
3.3 Ik presenteer mijn resultaten begrijpelijk en in mijn eigen woorden					
3.4 Ik laat mijn mening duidelijk weten, zonder te opdringerig te worden					
LEREN LEREN					
1 2 3 4					
4 ICT					Toelichting:
4.1 Ik kan de juiste en betrouwbare informatie zoeken en verzamelen voor een project					
4.2 Ik kan documenten op de pc opslaan, bewerken en weer terugvinden					
4.3 Ik kan werken met Powerpoint, Prezi en Word					
5 Organisatievermogen					Toelichting:
5.1 Ik houd me aan afspraken, ik doe wat ik beloof					
5.2 Ik verdeel mijn werk in stappen en ik houd me aan die stappen (TASC)					
5.3 Ik doe wat belangrijk is binnen de beschikbare tijd: ik stel prioriteiten					
5.4 Ik houd mijn map op orde					
6 Doorzettingsvermogen/motivatie en oefenbereidheid					Toelichting:
6.1 Ik zet door wanneer iets (nog) niet lukt (groei-mindset)					
6.2 Ik ga door totdat ik mijn doel(en) bereikt heb					
6.3 Ik weet waarom ik iets doe en weet wat mij motiveert					
6.4 Kom ik er niet uit dan kies ik een andere aanpak					
6.5 Voor een presentatie oefen ik eerst, zodat ik alleen een spiekbrieftje nodig heb					
LEREN DENKEN					
1 2 3 4					
7 Analytisch en kritisch denkvermogen:					Toelichting:
7.1 Ik houd overzicht bij mijn project. Ik weet wat ik doe en waarom ik het doe					
7.2 Ik maak dingen makkelijker door ze op te delen in kleinere stukken					
7.3 Ik onderbouw mijn mening met argumenten. Ik zeg niet zo maar iets.					
7.4 Ik luister naar de mening van een ander voordat ik mijn mening vorm					
7.5 Ik gebruik meerdere (digitale) bronnen en ontdek evt. tegenstrijdigheden					
8 Creatief en kritisch denkvermogen:					Toelichting:
8.1 Ik kom met originele oplossingen bedenk nieuwe ideeën					
8.2 Ik zet mijn ideeën op een creatieve manier om in producten					
9 Reflectievermogen					Toelichting:
9.1 Ik geef anderen geen kritiek maar echte tips en echte tips					
9.2 Ik ken mijn sterke punten en werkpunten en werk aan de laatste					
9.3 Ik gebruik de tips die ik krijg					Uitleg z.o.z.

Op de andere kant van dit formulier vind je een lijst met doelen waaraan wij in de kangoeroeklas werken.

Het invullen van de lijst doe je zo:

- Kolom 1 en met Jij vult helemaal alleen de eerste kolom in. Geef met een **geel** aan waar je heel sterk in bent
- **groen** een waar je verder in wil groeien. Je vult alles in.
- Kolom 2 Samen met je ouders/ verzorgers maak je een top 3 waaraan je wilt gaan werken. In deze kolom komen dus de cijfers 1,2 en 3 te staan.
- Kolom 3 Vraag jouw groepsleerkracht om ook een top 3 in te vullen, dit mag in kolom 3.
- Kolom 4 De leerkracht van de kangoeroeklas maakt samen met jou de definitieve top 3 van doelen waaraan je gaat werken.

Heb je van iets nog nooit van gehoord of weet je echt niet wat er bedoeld wordt, dan vul je een “?” in. Het is echt niet bijzonder als je dat een aantal keren moet doen: je kunt immers nog niet alles weten.

Extra toelichting door leerling/ouder/leerkracht:

Bijlage 8 Gespreksformulier

Naam: _____

Persoonlijk leerdoel bij thema: _____ ☺ ☹ ☾

Persoonlijk leerdoel bij thema : _____ ☺ ☹ ☾

